T003 A HÀM III 33-Kinh Thi Giả

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH THUÛY DUÏ 1

33. KINH THÒ GIAÛ1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Phaät du hoùa taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø, coù caùc ñaïi ñeä töû, laø caùc Tyø-kheo tröôûng laõo thöôïng toân danh ñöùc, ñöôïc nhieàu ngöôøi bieát ñeán; ñoù laø Toân giaû Caâu-laân-nhaõ2, A-nhieáp-boái3, Toân giaû Thích-ca Vöông Baït-ñeà4, Toân giaû Ma-ha-nam Caâu-leä5, Toân giaû Hoøa-phaù6, Toân giaû Da-xaù7, Toân giaû Baân- naäu8, Toân giaû Duy-ma-la9, Toân giaû Giaø-hoøa-ba-ñeà10, Toân giaû Tu-ñaø-da11, Toân giaû Xaù-leâ Töû12, Toân giaû A-na-luaät-ñaø13, Toân giaû Nan-ñeà14, Toân giaû Kim-tì-la15, Toân giaû Leä-ba-ñaù16, Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân17, Toân giaû Ñaïi Ca-dieáp18, Toân giaû Ñaïi Caâu-hi-la19, Toân giaû Ñaïi Chaâu-na20, Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân21, Toân giaû Baân-naïâu-da-naäu-taû tröôûng laõo22, Toân giaû Da-xaù Haønh Truø tröôûng laõo23, raát nhieàu caùc vò Tyø-kheo tröôûng laõo thöôïng toân danh ñöùc, ñaïi ñeä töû, ñöôïc moïi ngöôøi bieát ñeán, töông töï nhö vaäy, cuõng ôû thaønh Vöông xaù, taát caû ñeàu truù gaàn ngoâi nhaø laù cuûa Phaät. Baáy giôø Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo raèng: “Hieän nay tuoåi cuûa Ta ñaõ giaø; thaân theå ngaøy caøng suy yeáu, tuoåi thoï ñaõ quaù giaø roài, neân Ta caàn coù thò giaû. Caùc thaày haõy cöû cho Ta moät thò giaû, laøm sao ñeå chaêm soùc Ta, xöùng

1.
Khoâng coù Paøli töông ñöông. Tham chieáu, Thag. 1018-1050.
2.
Caâu-laân-nhaõ (Aóóa-Koòñaóóa).
3.
A-nhieáp-boái (Assaji).
4.
Thích-ca Vöông Baït-ñeà Bhaddiya), vua hoï Thích-ca.
5.
Ma-ha-nam Caâu-leä(Mahaønaøma Kolita).
6.
Hoøa-phaù (Vappa).
7.
Da-xaù(Yasa).
8.
Baân-naäu (Puòòa).
9.
Duy-ma-la (Vimala).
10.

Giaø-hoøa-ba-ñeà(Gavampati).
11.
Tu-ñaø-da
12.
Xaù-leâ Töû (Saøriputta).
13.
A-na-luaät-ñaø (Anurudha).
14.
Nan-ñeà (Nandiya).
15.
Kim-tì-la (Kimbila).
16.
Leä-ba-ñaù (Revata).
17.
Ñaïi Muïc-kieàn-lieân (Mahaø-Moggallaøna).
18.
Ñaïi Ca-dieáp (Mahaø-Kassapa).
19.
Ñaïi Caâu-hi-la (Mahaø-Koæhita).
20.
Ñaïi Chaâu-na (Mahaø-Cunda).
21.
Ñaïi Ca-chieân-dieân (Mahaø-Kaccaøyana).
22.
Baân-naïâu-da-naäâu-taû tröôûng laõo
23.
Da-xaù Haønh Truø tröôûng laõo
KINH THUÛY DUÏ

yù chôù khoâng phaûi khoâng xöùng yù, ghi nhôù lôøi Ta noùi maø khoâng queân maát yù nghóa24." Luùc aáy Toân giaû Caâu-laân-nhaõ lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, tròch vai söûa y, chaép tay höôùng veà Ñöùc Phaät thöa raèng: "Baïch Theá Toân, con xin nguyeän haàu haï, xöùng yù chôù khoâng phaûi khoâng xöùng yù, ghi nhôù nhöõng lôøi Ngaøi noùi maø khoâng queân maát yù nghóa." Ñöùc Theá Toân baûo raèng: "Naøy Caâu-laân-nhaõ, thaày cuõng tuoåi ñaõ giaø, thaân theå ngaøy caøng suy yeáu, tuoåi thoï ñaõ qua daøi roài. Chính thaày cuõng caàn coù thò giaû. Naøy Caâu-laân-nhaõ, thaày neân lui veà choã ngoài ñi." Baáy giôø Toân giaû Caâu-laân-nhaõ ñaûnh leã chaân Phaät roài lui veà choã ngoài. Cuõng nhö vaäy, laàn löôït Toân giaû A-nhieáp-boái, Toân giaûû Thích-ca Vöông Baït-ñeà, Toân giaû Ma-ha-nam Caâu-leä, Toân giaû Hoøa-phaù, Toân giaû Da-xaù, Toân giaû Baân-naäu, Toân giaû Duy- ma-la, Toân giaû Giaø-hoøa-ba-ñeà, Toân giaû Tu-ñaø-da, Toân giaû

Xaù-leâ Töû, Toân giaû A-na-luaät- ñaø, Toân giaû Nan-ñeà, Toân giaû Kim-tì-la, Toân giaû Leä-ba-ñaù, Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, Toân giaû Ñaïi Ca-dieáp, Toân giaû Ñaïi Caâu-hi-la, Toân giaû Ñaïi Chaâu-na, Toân giaû Ñaïi Ca-chieân- dieân, Toân giaû Baân-naïâu-da-naäu-taû tröôûng laõo. Toân giaû Da-xaù Haønh Truø tröôûng laõo, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, tròch vai söûa aùo, chaép tay höôùng veà Ñöùc Phaät thöa raèng: “Baïch Theá Toân, con xin nguyeïân haàu haï xöùng yù chôù khoâng phaûi khoâng xöùng yù, ghi nhôù nhöõng lôøi Ngaøi daïy maø khoâng queân yù nghóa.” Ñöùc Theá Toân baûo raèng: “Naøy Da-xaù, thaày cuõng tuoåi ñaõ giaø, thaân theå ngaøy caøng suy yeáu, tuoåi thoï ñaõ qua daøi roài. Chính thaày cuõng caàn coù thò giaû. Naøy Da-xaù, thaày neân lui veà choã ngoài ñi.” Baáy giôø, Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân ñang ôû trong ñaïi chuùng aáy, lieàn suy nghó nhö vaày: ‘Ñöùc Theá Toân muoán tìm vò naøo laøm thò giaû? YÙù nghó ñaët vaøo Tyø-kheo naøo? Muoán cho ai chaêm soùc Ngaøi, xöùng yù chôù khoâng phaûi khoâng xöùng yù, vaø ghi nhôù nhöõng lôøi Ngaøi daïy maø khoâng queân maát nghóa? Coù leõ ta neân nhaäp ñònh coù hình töôïng nhö theá25, quan saùt taâm cuûa chuùng Tyø-kheo’. Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân lieàn nhaäp ñònh coù hình töôïng nhö theá, bieát Theá Toân muoán choïn Hieàn giaû A-nan laøm thò giaû, yù Ngaøi ñaët vaøo A-nan, muoán A-nan chaêm soùc, xöùng yù chôù khoâng phaûi khoâng xöùng yù, ghi nhôù lôøi daïy maø khoâng queân yù nghóa. Baáy giôø Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân lieàn xuaát ñònh, thöa vôùi chuùng Tyø-kheo raèng: “Chö Hieàn bieát khoâng, Ñöùc Theá Toân muoán choïn Hieàn giaû A-nan laøm thò giaû. YÙ Ngaøi ñaët vaøo A-nan; muoán A-nan chaêm soùc, xöùng yù chôù khoâng phaûi laø khoâng xöùng yù, ghi nhôù lôøi daïy maø khoâng queân yù nghóa. Baây giôø chuùng ta neân cuøng nhau ñeán choã Hieàn giaû A-nan khuyeán duï thaày aáy laøm thò giaû cuûa Theá Toân.” Baáy giôø Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân cuøng caùc Tyø-kheo cuøng nhau ñeán choã Toân giaû A-nan, chaøo hoûi nhau roài ngoài sang moät beân. Luùc aáy Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân ngoài xong, noùi raèng: “Hieàn giaû A-nan, thaày coù bieát khoâng, Ñöùc Theá Toân muoán choïn thaày laøm thò giaû; yù Ngaøi ñaët vaøo A-nan, muoán A-nan chaêm soùc Ngaøi, vì thaày xöùng yù Ngaøi chôù khoâng phaûi

24. Suoát trong khi hai möôi naêm ñaàu, keå töø khi thaønh ñaïo Ñöùc Phaät khoâng coù thò giaû rieâng. Vò naøy hoaêc vò kia thay nhau thò giaû Ngaøi. Nhöng nhöõng vò naøy khoâng xöùng yù Ngaøi, ñoâi khi khoâng vaâng lôøi Ngaøi, coù luùc oâm y baùt cuûa Ngaøi ñi maát. 25. Haùn: nhö kyø töôïng ñònh Paøli:
tathaø-ruøpaö samaødhiö samaøpajji, nhaäp vaøo tam-muoäi coù hình thöùc nhö theá.

KINH THUÛY DUÏ 3

khoâng xöùng yù, ghi nhôù lôøi daïy cuûa Ngaøi maø khoâng queân maát yù nghóa. A-nan, cuõng nhö ngoaøi thoân xoùm khoâng bao xa, coù moät toøa laâu ñaøi to lôùn, cöûa soå môû ra ôû phía Ñoâng, thì khi maët trôøi moïc leân, aùnh saùng seõ roïi thaúng vaøo vaùch phía Taây. Naøy Hieàn giaû A-nan, Ñöùc Theá Toân cuõng vaäy, muoán choïn A-nan laøm thò giaû, yù Ngaøi ñaët vaøo A-nan, muoán A-nan chaêm soùc Ngaøi, xöùng yù chôù khoâng phaûi khoâng xöùng yù, ghi nhôù lôøi daïy cuûa

Ngaøi maø khoâng queân maát yù nghóa. Naøy Hieàn giaû A-nan, baây giôø thaày neân laøm thò giaû Ñöùc Theá Toân.” Toân giaûû A-nan thöa raèng: “Baïch Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, toâi khoâng theå laõnh traùch nhieäm haàu haï Ñöùc Theá Toân noåi. Vì sao theá? Vì vôùi caùc Ñöùc Phaät Theá Toân khoù xöùng yù, khoù haàu haï; nghóa laø khoù laøm thò giaû. Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, cuõng nhö ñoái vôùiù moät con voi raát huøng maïnh, ñaõ hôn saùu möôi tuoåi, kieâu ngaïo, söùc maïnh cöôøng thaïnh, ñuû ngaø, ñuû voùc, khoù laøm xöùng yù, khoù gaàn guõi; nghóa laø khoù coi soùc. Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, vôùi Ñöùc Nhö Lai, Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc, cuõng laïi nhö vaäy, khoù xöùng yù, khoù gaàn guõi; nghóa laø khoù laøm thò giaû. Thöa Toân giaû Ñaïi Muïc- kieàn-lieân, vì vaäy toâi khoâng theå laõnh traùch nhieäm laøm thò giaû ñöôïc.” Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, noùi raèng: “Naøy Hieàn giaû A-nan, thaày haõy nghe toâi noùi ví duï, ngöôøi coù trí nghe ví duï lieàn hieåu yù nghóa cuûa noù. Naøy Hieàn giaû A-nan, cuõng nhö hoa Öu-ñaøm-baùt-la ñuùng thôøi môùi xuaát hieän theá gian. Naøy Hieàn giaû A-nan, Ñöùc Nhö Lai, Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc cuõng laïi nhö vaäy. Ñuùng thôøi môùi xuaát theá. Naøy Hieàn giaû A-nan, thaày neân mau laøm thò giaû Ñöùc Theá Toân roài seõ ñöôïc keát quaû lôùn.” Toân giaû A-nan laïi baïch: “Thöa Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, neáu Ñöùc Theá Toân chaáp thuaän ba ñieàu nguyeän cuûa toâi thì toâi môùi coù theå laøm thò giaû. Nhöõng gì laø ba? Toâi nguyeän khoâng ñaép y cuûa Theá Toân, duø cuõ hay môùi; nguyeän khoâng aên thöïc phaåm bieät thænh cuûa Phaät; nguyeän khoâng gaïêp Theá Toân phi thôøi. Thöa Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, neáu Ñöùc Theá Toân cho pheùp toâi nguyeän ba ñieàu aáy, toâi môùi laøm thò giaû Ñöùc Theá Toân.” Baáy giôø, sau khi khuyeân Toân giaû A-nan laøm thò giaû roài, Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn- lieân ñöùng daäy ñi quanh Toân giaû A-nan roài trôû veà; ñeán choã Ñöùc Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã chaân Phaät roài ngoài sang moät beân, baïch raèng: “Baïch Theá Toân, con ñaõ khuyeán duï Hieàn giaû A-nan laøm thò giaû Phaät. Baïch Theá Toân, Hieàn giaû A-nan, xin nôi Phaät ba lôøi nguyeän, noùi raèng: ‘Nhöõng gì laø ba? Nguyeän khoâng ñaép y cuûa Theá Toân, duø cuõ hay môùi; nguyeän khoâng aên thöïc phaåm bieät thænh cuûa Phaät; nguyeän khoâng gaïêp Theá Toân phi thôøi. Thöa Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, neáu Ñöùc Theá Toân cho pheùp toâi nguyeän ba ñieàu aáy, toâi môùi laøm thò giaû Ñöùc Theá Toân’.” Ñöùc Theá Toân noùi: “Naøy Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, Tyø-kheo A-nan thoâng minh trí tueä, bieát tröôùc seõ coù nhöõng lôøi hieàm tî, hoaëc coù vò ñoàng phaïm haïnh seõ noùi nhö vaày: ‘Tyø-kheo A-nan vì y aùo neân haàu haï Ñöùc Theá Toân’. Naøy Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, neáu Tyø-kheo A-nan thoâng minh trí tueä, bieát tröôùc seõ coù nhöõng lôøi hieàm tî hoaëc caùc ñoàng phaïm haïnh, noùi nhö vaày: ‘Tyø-kheo A-nan vì y aùo neân haàu haï Ñöùc Theá Toân’. Thì ñoù laø phaùp vò taèêng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. “Naøy Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, Tyø-kheo A-nan thoâng minh trí tueä, bieát tröôùc seõ coù nhöõng lôøi hieàm tî, hoaëc coù vò ñoàng phaïm haïnh seõ noùi nhö vaày: ‘Tyø-kheo A-nan vì ñoà aên neân haàu haï Ñöùc Theá Toân’. Naøy Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, neáu Tyø-kheo A-nan thoâng minh trí tueä, döï

KINH THUÛY DUÏ

ñoaùn seõ coù nhöõng lôøi hieàm tî hoaëc caùc ñoàng phaïm haïnh noùi nhö vaày: ‘Tyø-kheo A-nan vì ñoà aên neân haàu hai Ñöùc Theá Toân’. Thì ñoù laø phaùp vò taèêng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. “Naøy Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, Tyø-kheo A-nan kheùo bieát thôøi, kheùo phaân bieät ñöôïc thôøi, bieát luùc naøo laø thôøi neân ñeán gaëp Nhö Lai, luùc naøo khoâng phaûi laø thôøi ñeán gaëp Nhö Lai; bieát luùc naøo laø thôøi chuùng Tyø-kheo vaø chuùng Tyø-kheo-ni neân ñeán gaëp Nhö Lai, luùc naøo khoâng phaûi laø thôøi chuùng Tyø-kheo vaø chuùng Tyø-kheo-ni neân ñeán gaëp Nhö Lai; bieát luùc naøo laø thôøi chuùng Öu-baø-taéc vaø chuùng Öu-baø-di neân ñeán gaëp Nhö Lai, luùc naøo khoâng phaûi laø thôøi chuùng Öu-baø-taéc vaø chuùng Öu-baø-di neân ñeán gaëp Nhö Lai; bieát luùc naøo caùc haøng Sa- moân, Phaïm chí dò hoïc neân ñeán gaëp Nhö Lai, bieát luùc naøo caùc haøng Sa-moân, Phaïm chí dò hoïc khoâng neân ñeán gaëp Nhö Lai; bieát luùc naøo caùc haøng Sa-moân, Phaïm chí dò hoïc khoâng neân ñeán gaëp Nhö Lai; bieát caùc haøng Sa-moân, Phaïm chí dò hoïc naøo coù theå baøn luaän vôùi Nhö Lai; bieát caùc haøng Sa-moân, Phaïm chí dò hoïc naøo khoâng theå baøn luaän vôùi Nhö Lai; bieát thöùc aên loaïi cöùng hay loaïi meàm naøo Ñöùc Nhö Lai duøng roài seõ an oån, coù lôïi ích, loaïi cöùng hay loaïi meàm naøo Ñöùc Nhö Lai duøng roài seõ khoâng ñöôïc an oån, coù lôïi ích; thöùc aên loaïi cöùng hay loaïi meàm naøo Ñöùc Nhö Lai duøng roài seõ ñöôïc bieïân taøi thuyeát phaùp. Bieát thöùc aên loaïi cöùng hay loaïi meàm naøo Ñöùc Nhö Lai duøng roài seõ khoâng ñöôïc bieïân taøi thuyeát phaùp; ñoù laø phaùp vò taèêng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. “Naøy Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, maëc duø Tyø-kheo A-nan khoâng coù tha taâm trí, nhöng coù theå kheùo bieát tröôùc ñöôïc Ñöùc Nhö Lai seõ thuyeát phaùp cho ai khi Nhö Lai rôøi tónh toïa ñöùng daäy vaøo buoåi xeá, hoâm nay Ñöùc Nhö Lai seõ laøm nhö vaäy, seõ hieän phaùp laïc truï nhö vaäy, nhaän xeùt ñuùng lôøi Ngaøi noùi, chaéc thaät khoâng theå sai khaùc. Ñoù laø phaùp vò taèng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. Khi Toân giaû A-nan noùi nhö vaày26: ‘Thöa chö Hieàn, toâi ñaõ haàu Ñöùc Theá Toân ñaõ hai möôi laêm naêm, neáu do ñoù maø khôûi taâm coáng cao, khoâng theå coù söï kieän nhö vaäy’. Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö theá, thì ñoù laø phaùp vò taèêng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. Toân giaû A-nan laïi noùi nhö vaày: “Thöa chö Hieàn, toâi ñaõ haàu Ñöùc Theá Toân trong hai möôi laêm naêm, cho ñeán nay chöa heà gaëp Ñöùc Theá Toân phi thôøi.” Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö theá, thì ñoù laø phaùp vò taèêng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. Toân giaû A-nan laïi noùi nhö vaày: “Thöa chö Hieàn, toâi ñaõ haàu Ñöùc Theá Toân trong hai möôi laêm naêm, chöa töøng moät laàn bò Phaät khieån traùch, tröø coù moät loãi, loãi ñoù cuõng vì ngöôøi khaùc27.” Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö vaäy thì ñoù laø phaùp vò taèêng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. Toân giaû A-nan laïi noùi nhö vaày: “Thöa chö Hieàn, toâi thoï taùm vaên phaùp tuï28 töø Ñöùc Nhö Lai, thoï trì khoâng queân; neáu nhaân ñieàu ñoù maø khôûi coáng cao, söï kieän nhö vaäy khoâng theå coù.” Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö vaäy thì ñoù laø phaùp vò taèêng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. Toân giaû A-nan laïi noùi nhö vaày: “Thöa chö Hieàn, toâi thoï taùm vaên phaùp tuï töø Ñöùc Nhö Lai, chöa hoûi laàn thöù hai, tröø coù moät caâu, caâu aáy nhö vaäy cuõng khoâng deã. Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö vaäy thì ñoù laø phaùp vò taèêng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan.

Toân giaû A-nan laïi noùi nhö vaày: “Thöa chö Hieàn, toâi thoï taùm vaên phaùp tuï töø Ñöùc Nhö Lai, chöa heà thoï phaùp töø ngöôøi khaùc.” Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö vaäy thì ñoù laø phaùp vò taèng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan.

26.

Löu yù trong baûn Haùn, vaên khí thay ñoåi töø lôøi ghi nhaän cuûa Phaät chuyeån sang loái thuaät söï.

27.

Moät laàn Theá Toân beänh, A-nan naáu chaùo nhöng phaïm phaûi moät ñieàu luaät do ñoù bò Phaät khieån traùch. Luaät

Thaäp Tuïng, Ñaïi 23, tr.187a.

28.

Phaùp tuï, hay Phaùp uaån, theå taøi hay yù nghóa ñöôïc ñeà caäp trong giaùo phaùp cuûa Phaät. Paøli:

dhamakkhandha.

KINH THUÛY DUÏ 5

Toân giaû A-nan laïi noùi nhö vaày: “Thöa chö Hieàn, toâi thoï taùm vaên phaùp tuï töø Ñöùc Nhö Lai, khôûi ñaàu chöa coù taâm naøy, raèng ‘Toâi thoï trì phaùp aáy ñeå daïy laïi ngöôøi khaùc’. Naøy chö Hieàn, toâi chæ muoán töï cheá ngöï, töï tòch tònh, töï Baùt-nieát-baøn thoâi.” Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö vaäy thì ñoù laø phaùp vò taèêng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. Toân giaû A-nan laïi noùi nhö vaày: “Thöa chö Hieàn, coù ñieàu raát kyø laï naøy. Ñoù laø coù boán boä chuùng ñi ñeán choã toâi ñeå nghe phaùp. Neáu toâi vì theá maø khôûi coáng cao, ñieàu aáy khoâng theå coù ñöôïc. Toâi cuõng khoâng heà taùc yù tröôùc raèng: ‘Neáu coù ai ñeán hoûi, ta seõ traû lôøi nhö vaày’. Naøy chö Hieàn, toâi ngay treân choã ngoài tuøy theo nghóa ngöôøi kia hoûi maø traû lôøi.” Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö vaäy thì ñoù laø phaùp vò taèêng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. Toân giaû A-nan laïi noùi nhö vaày: “Thöa chö Hieàn, coù ñieàu raát kyø laï naøy. Ñoù laø coù soá ñoâng Sa-moân, Phaïm chí dò hoïc ñeán hoûi toâi söï vieäc gì, neáu vì theá maø toâi sôï seät, haõi huøng, loâng toùc döïng ñöùng; khoâng theå coù söï kieän aáy. Toâi cuõng khoâng heà taùc yù tröôùc raèng: ‘Neáu coù ai ñeán hoûi, ta seõ traû lôøi nhö vaày’. Naøy chö Hieàn, toâi ngay treân choã ngoài tuøy theo nghóa ngöôøi kia hoûi maø traû lôøi.” Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö vaäy thì ñoù laø phaùp vò taèêng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. Laïi nöõa, coù moät thôøi, Toân giaû Xaù-leâ Töû, Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, Toân giaû A- nan truù taïi nöôùc Xaù-veä, trong nuùi Baø-la-la. Baáy giôø Toân giaû Xaù-leâ Töû hoûi raèng: Naøy Hieàn giaû A-nan, thaày haàu haï Ñöùc Phaät cho ñeán nay laø hai möôi laêm naêm, thaày nhôù coù laàn naøo khôûi duïc taâm khoâng?” Toân giaû A-nan thöa raèng: “Thöa Toân giaû Xaù-leâ Töû, toâi coøn laø haøng höõu hoïc chöa ly duïc.” Toân giaû Xaù-leâ Töû laïi hoûi raèng: “Naøy Hieàn giaû A-nan, toâi khoâng hoûi thaày laø baäc höõu hoïc hay voâ hoïc. Toâi chæ hoûi, trong hai möôi laêm naêm qua haàu haï Ñöùc Theá Toân, thaày nhôù coù laàn naøo khôûi duïc taâm khoâng?” Toân giaû Xaù-leâ Töû ba laàn laëp laïi caâu hoûi: “Naøy Hieàn giaû A-nan, hai möôi laêm naêm qua thaày haàu

haï Ñöùc Theá Toân, thaày nhôù coù laàn naøo khôûi duïc taâm khoâng?" Toân giaû A-nan cuõng ba laàn laëp laïi caâu traû lôøi raèng: "Thöa Toân giaû Xaù-leâ Töû, toâi coøn laø haøng höõu hoïc chöa ly duïc." Toân giaû Xaù-leâ Töû laïi hoûi raèng: "Naøy Hieàn giaû A-nan, toâi khoâng hoûi thaày laø baäc höõu hoïc hay voâ hoïc. Toâi chæ hoûi, trong hai möôi laêm naêm qua haàu haï Ñöùc Theá Toân, thaày nhôù coù laàn naøo khôûi duïc taâm khoâng?" Baáy giôø Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân noùi raèng: "Naøy Hieàn giaû A-nan, ñaùp nhanh ñi, ñaùp nhanh ñi, naøy A-nan, thaày ñöøng xuùc nhieãu ñeán baäc thöôïng toân tröôûng laõo." Luùc ñoù Toân giaû A-nan traû lôøi raèng: "Thöa Toân giaû Xaù-leâ Töû, hai möôi laêm naêm qua, toâi ñaõ haàu haï Ñöùc Phaät, toâi nhôù laïi chöa heà coù laàn naøo phaùt khôûi duïc taâm. Vì sao vaäy? Vì toâi thöôøng höôùng ñeán Theá Toân vaø caùc vò ñoàng phaïm haïnh vôùi taâm nieäm hoå theïn." Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö theá, thì ñoù laø phaùp vò taêng höõu cuûa Toân giaû A-nan. Laïi nöõa, coù moät thôøi Ñöùc Theá Toân du hoùa thaønh Vöông xaù, truù trong Nham sôn. Baáy giôø Theá Toân baûo raèng: "Naøy A-nan, ngöôi neân naèm nhö caùch naèm cuûa sö töû."

KINH THUÛY DUÏ

Toân giaû A-nan baïch raèng: "Baïch Theá Toân, sö töû, chuùa teå cuûa loaøi thuù, naèm theo caùch naøo?" Ñöùc Theá Toân ñaùp: "Naøy A-nan, sö töû, chuùa teå cuûa loaøi thuù, ban ngaøy ñi tìm aên, xong roài vaøo hang; khi muoán nguû, boán chaân xeáp choàng leân nhau, ngay ñuoâi ra sau, naèm baèng hoâng beân phaûi; qua ñeâm ñeán saùng hoâm sau, quay laïi sau nhìn thaân theå. Neáu sö töû chuùa teå cuûa loaøi thuù, maø thaân theå khoâng ngay thaúng, thì khi thaáy roài, noù khoâng vui. Neáu sö töû chuùa teå cuûa loaøi thuù, maø thaân theå ñöôïc ngay ngaén khaép moïi phía, thì khi thaáy roài noù lieàn vui möøng. Noù töø choã naèm ñöùng daäy, ôû trong hang ñi ra; ñi ra roài gaàm göø; gaàm göø roài töï ngaém thaân theå; töï ngaém thaân theå roài nhìn khaép boán höôùng, xoay nhìn khaép boán höôùng roài lieàn roáng leân ba laàn, roáng ba laàn roài lieàn ñi tìm aên. Caùch thöùc naèm cuûa sö töû chuùa laø nhö vaäy." Toân giaû A-nan baïch raèng: "Baïch Theá Toân, caùch thöùc naèm cuûa sö töû, chuùa teå cuûa loaøi thuù, laø nhö vaäy. Coøn caùch naèm cuûa Tyø-kheo phaûi nhö theá naøo?" Ñöùc Theá Toân ñaùp raèng: "Naøy A-nan, neáu Tyø-kheo soángï nôi thoân aáp, khi ñeâm ñaõ qua, vaøo luùc saùng sôùm, khoaùc y oâm baùt, ñi vaøo thoân khaát thöïc, kheùo hoä trì thaân theå, nhieáp thuû caùc caên, truï vôùi chaùnh nieäm. Vò aáy töø thoân aáp khaát thöïc xong, xeáp y caát baùt, röûa saïch tay chaân, vaét Ni- sö-ñaøn leân vai ñi ñeán choã röøng vaéng, hoaëc ñeán döôùi boùng caây, hoaëc vaøo trong nhaø troáng, hoaëc kinh haønh, hoaëc toïa thieàn, tònh töø nhöõng phaùp chöôùng ngaïi trong taâm. Ban ngaøy hoaëc kinh haønh hoaëc toïa thieàn ñeå tònh töø nhöõng phaùp chöôùng ngaïi trong taâm roài. Laïi vaøo ñaàu hoâm hoaëc kinh haønh, hoaëc toïa thieàn, ñeå tònh töø nhöõng phaùp chöôùng ngaïi trong taâm. Sau khi hoaëc kinh haønh, hoaëc toïa thieàn ñeå tònh töø nhöõng phaùp chöôùng ngaïi trong taâm vaøo luùc ñaàu hoâm roài, ñeán nöûa ñeâm ñi vaøo tónh thaát ñeå naèm, xeáp laøm tö Öu- ña-la-taêng29, traûi leân giöôøng, gaáp y taêng-giaø-leâ30 laøm goái, naèm xuoáng phía hoâng beân phaûi, hai chaân xeáp choàng leân nhau, buoäc

yù vaøo aán töôïng aùnh saùng31, chaùnh nieäm, chaùnh trí, haèng höôùng taâm nieäm ñeán yù töôûng seõ troãi daäy. Sau ñeâm aáy lieàn nhanh choùng ngoài daäy, hoaêc kinh haønh, hoaëc toïa thieàn, ñeå tònh tröø nhöõng phaùp chöôùng ngaïi trong taâm. Nhö theá laø phaùp naèm nhö sö töû cuûa Tyø-kheo.” Toân giaû A-nan baïch raèng: “Baïch Theá Toân, caùch naèm nhö sö töû cuûa Tyø-kheo laø nhö vaäy.” Toân giaû A-nan laïi noùi nhö vaày: “Naøy chö Hieàn, Ñöùc Theá Toân daïy toâi caùch naèm gioáng nhö sö töû; töø ñoù trôû ñi chöa heà coù laàn naøo toâi naèm nghieâng veà beân hoâng traùi.” Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö theá thì ñoù laø phaùp vò taèng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. Laïi nöõa, coù thôøi Ñöùc Theá Toân du hoùa Caâu-thi-na-kieät32, truï trong röøng Sa-la cuûa Hoøa-baït-ñan löïc só33. Baáy giôø laø luùc toái haäu, Theá Toân saép nhaäp Baùt-nieát-baøn, Ngaøi baûo

29. Öu-ña-la-taêng hay Uaát-ña-la-taêng; Paøli: uttaraøsaíga, dòch laø thöôïng y, aùo khoaùc phaàn treân thaân theå. Thöôøng thì noùi laø “gaáp tö taêng-giaø-leâ”; Paøli: catugguòam saíghaøæiö paóóaøpetvaø. 30. Taêng-giaø-leâ Paøli: saíghaøæi, aùo choaøng, aùo khoaùc hay truøm beân ngoaøi. 31. Minh töôûng, hay quang minh töôûng suy töôûng veà aùnh saùng; Paøli: aøloka-saóóaø. 32. Caâu-thi-na-kieät Paøli: Kusinaøra, thò traán nôi Phaät seõ nhaäp Nieát-baøn. 33. Hoøa-baït-ñan löïc só Sa-la laâm No.1(2) Tröôøng, kinh soá 2 “Du Haønh”: Baûn sanh xöù Maït-la song thoï gian. Paøli: röøng Upavattana, röøng caây saøla, ôû beân bôø soâng Hiraóóavati, cuûa doøng hoï

KINH THUÛY DUÏ 7

raèng: ‘Naøy A-nan, ngöôi haõy ñi ñeán giöõa hai caây Song thoï, traûi giöôøng ñaàu quay veà höôùng Baéc, cho Nhö Lai. Nöûa khuya ñeâm nay Nhö Lai seõ Baùt-nieát-baøn.” Toân giaû A-nan vaâng lôøi daïy cuûa Nhö Lai, lieàn ñeán giöõa hai caây Song thoï traûi giöôøng naèm, ñaàu quay veà höôùng Baéc cho Ñöùc Nhö Lai. Traûi giöôøng roài trôû veà nôi Ñöùc Phaät, cuùi ñaàu leã chaân Phaät, ñöùng sang moät beân, thöa raèng: “Baïch Theá Toân, con ñaõ traûi giöôøng naèm, ñaàu quay höôùng Baéc, cho Ñöùc Nhö Lai, ôû giöõa hai caây Song thoï. Kính mong Ñöùc Theá Toân töï neân bieát thôøi.” Baáy giôø Ñöùc Theá Toân daãn Toân giaû A-nan ñeán giöõa hai caây Song thoï, xeáp laøm tö Öu-ñaø-la-taêng traûi leân giöôøng, gaáp y taêng-giaø-leâ laøm goái, naèm veà höôùng hoâng beân phaûi, hai chaân xeáp choàng leân nhau. Luùc toái haäu saép Baùt-nieát-baøn, Toân giaû A-nan quaït haàu Phaät, ñöa tay gaït nöôùc maét, roài nghó nhö vaày: ‘Tröôùc kia, coù chuùng Tyø-kheo ôû caùc nôi muoán ñeán thaêm vieáng Ñöùc Theá Toân ñeå cuùng döôøng leã baùi, thì ñeàu coù theå tuøy luùc maø ñöôïc thaêm vieáng Ñöùc Theá Toân ñeå leã baùi cuùng döôøng. Neáu hoï nghe Ñöùc Theá Toân ñaõ Baùt-nieát-baøn thì hoï seõ khoâng coøn ñeán ñeå ñöôïc thaêm vieáng Ñöùc Theá Toân maø cuùng döôøng leã baùi. Ta cuõng khoâng coøn tuøy luùc maø thaêm vieáng Ñöùc Theá Toân ñeå cuùng döôøng leã baùi’. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân hoûi caùc Tyø-kheo raèng: “Tyø-kheo A-nan baây giôø ôû ñaâu?” Luùc aáy caùc Tyø-kheo baïch raèng: “Baïch Theá Toân, Toân giaû A-nan ñang

caàm quaït haàu Phaät, ñöa tay gaït nöôùc maét roài nghó theá naøy: ‘Tröôùc kia, coù chuùng Tyø-kheo ôû caùc nôi muoán ñeán thaêm vieáng Ñöùc Theá Toân ñeå cuùng döôøng leã baùi, thì ñeàu coù theå tuøy luùc maø ñöôïc thaêm vieáng Ñöùc Theá Toân ñeå leã baùi cuùng döôøng. Neáu hoï nghe Ñöùc Theá Toân ñaõ Baùt-nieát-baøn thì hoï seõ khoâng coøn ñeán ñeå ñöôïc thaêm vieáng Ñöùc Theá Toân maø cuùng döôøng leã baùi. Ta cuõng khoâng coøn tuøy luùc maø thaêm vieáng Ñöùc Theá Toân ñeå cuùng döôøng leã baùi’.” Baáy giôø Theá Toân baûo raèng: “Naøy A-nan, ngöôi chôù khoùc loùc, cuõng chôù buoàn raàu. Vì sao vaäy? Naøy A-nan, ngöôi haàu haï Ta, thaân haønh töø hoøa, khaåu vaø yù haønh töø hoøa, chöa töøng coù hai loøng, an laïc voâ löôøng, voâ bieân, voâ haïn. Naøy A-nan, neáu caùc Nhö Lai, Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc, trong ñôøi quaù khöù, coù ngöôøi thò giaû naøo haàu haï cuõng khoâng theå hôn ngöôi ñöôïc. Naøy A- nan, neáu caùc Nhö Lai, Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc, trong ñôøi vò lai, coù ngöôøi thò giaû naøo haàu haï cuõng khoâng theå hôn ngöôi ñöôïc. Naøy A-nan, Ta, Nhö Lai, Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc, trong ñôøi hieän taïi, neáu coù ngöôøi naøo laøm thò giaû, cuõng khoâng theå hôn ngöôi ñöôïc. Vì sao vaäy? A-nan kheùo bieát thôøi, kheùo phaân bieät ñöôïc thôøi, bieát luùc naøo laø thôøi neân ñeán gaëp Nhö Lai, luùc naøo khoâng phaûi laø thôøi ñeán gaëp Nhö Lai; bieát luùc naøo laø thôøi chuùng Tyø-kheo vaø chuùng Tyø-kheo-ni neân ñeán gaëp Nhö Lai, luùc naøo khoâng phaûi laø thôøi chuùng Tyø- kheo vaø chuùng Tyø-kheo-ni neân ñeán gaëp Nhö Lai; bieát luùc naøo laø thôøi chuùng Öu-baø-taéc vaø chuùng Öu-baø-di neân ñeán gaëp Nhö Lai, luùc naøo khoâng phaûi laø thôøi chuùng Öu-baø-taéc vaø chuùng Öu-baø-di neân ñeán gaëp Nhö Lai; bieát luùc naøo caùc haøng Sa-moân, Phaïm chí dò hoïc neân ñeán gaëp Nhö Lai, bieát luùc naøo caùc haøng Sa-moân, Phaïm chí dò hoïc khoâng neân ñeán gaëp Nhö Lai; bieát luùc naøo caùc haøng Sa-moân, Phaïm chí dò hoïc khoâng neân ñeán gaëp Nhö Lai; bieát caùc haøng Sa-moân, Phaïm chí dò hoïc naøo coù theå baøn luaän vôùi Nhö Lai; bieát caùc haøng Sa-moân, Phaïm chí dò hoïc naøo khoâng theå baøn luaän vôùi Nhö Lai; bieát thöùc aên loaïi cöùng hay loaïi meàm

Malla ôû Kusinaraø. Ñöùc Thích Toân seõ nhaäp Nieát-baøn trong röøng naøy.

KINH THUÛY DUÏ

naøo Ñöùc Nhö Lai duøng roài seõ an oån, coù lôïi ích loaïi cöùng hay loaïi meàm naøo Ñöùc Nhö Lai duøng roài seõ khoâng ñöôïc an oån, coù lôïi ích; thöùc aên loaïi cöùng hay loaïi meàm naøo Ñöùc Nhö Lai duøng roài seõ ñöôïc bieïân taøi thuyeát phaùp. Bieát thöùc aên loaïi cöùng hay loaïi meàm naøo Ñöùc Nhö Lai duøng roài seõ khoâng ñöôïc bieïân taøi thuyeát phaùp. “Laïi nöõa, naøy A-nan, ngöôi tuy khoâng coù tha taâm trí, nhöng coù theå kheùo bieát tröôùc ñöôïc Ñöùc Nhö Lai seõ thuyeát phaùp cho ai khi Nhö Lai rôøi tónh toïa ñöùng daäy vaøo buoåi xeá, hoâm nay Ñöùc Nhö Lai seõ laøm nhö vaäy, seõ hieän phaùp laïc truï nhö vaäy, nhaän xeùt ñuùng lôøi Ngaøi noùi, chaéc thaät khoâng theå sai khaùc.” Baáy giôø Ñöùc Theá Toân muoán laøm cho A-nan vui veû, baûo vôùi caùc thaày Tyø-kheo aáy raèng: “Vò Chuyeån luaân Thaùnh vöông coù boán phaùp vò taèng höõu. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø chuùng Saùt-lôïi ñeán

yeát kieán Chuyeån luaân vöông, neáu luùc aáy im laëng, hoï thaáy vaäy lieàn vui veû, neáu luùc aáy coù noùi gì, hoï nghe roài lieàn vui veû. Tyø-kheo A-nan cuõng gioáng nhö vaäy, nghóa laø coù boán phaùp vò taèng höõu. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø chuùng Tyø-kheo khi ñeán gaëp A- nan, neáu luùc aáy im laëng, thaáy vaäy lieàn vui veû, neáu luùc aáy coù noùi gì, hoï nghe roài lieàn hoan hyû. Chuùng Tyø-kheo-ni, chuùng Öu-baø-taéc, chuùng Öu-baø-di, neáu gaëp A-nan, gaëp luùc im laëng, thaáy vaäy lieàn hoan hyû, neáu luùc aáy coù noùi gì, nghe roài lieàn hoan hyû. "Laïi nöõa, A-nan thuyeát phaùp cho ñaïi chuùng, coù boán phaùp vò taèng höõu. Nhöõng gì laø boán? Tyø-kheo thuyeát phaùp cho chuùng Tyø-kheo baèng chí taâm, khoâng phaûi khoâng chí taâm. Chuùng Tyø-kheo kia cuõng nghó nhö vaày: 'Mong Toân giaû A-nan thöôøng thuyeát phaùp, khoâng döøng laïi nöûa chöøng. Chuùng Tyø-kheo kia nghe Toân giaû A-nan thuyeát phaùp, hoaøn toaøn khoâng chaùn naûn. Nhöng Tyø-kheo A-nan töï nhieân ngoài im laëng'. Tyøø kheo A-nan thuyeát phaùp cho chuùng Tyø-kheo-ni, chuùng Öu-baø-taéc, chuùng Öu-baø-di, baèng chí taâm, khoâng phaûi khoâng chí taâm. Chuùng Öu-baø-di aáy cuõng nghó nhö vaày: 'Mong Toân giaû A-nan thöôøng thuyeát phaùp, khoâng döøng laïi nöûa chöøng. Chuùng Öu-baø-di kia nghe Toân giaû A-nan thuyeát phaùp, hoaøn toaøn khoâng chaùn naûn. Nhöng Tyø-kheo A-nan töï nhieân ngoài im laëng'."34 Laïi nöõa, moät thôøi sau khi Theá Toân Baùt-nieát-baøn khoâng bao laâu, Toân giaû A-nan du hoùa taïi Kim cang35, truù ôû thoân Kim cang. Baáy giôø Toân giaû A-nan thuyeát phaùp cho voâ löôïng traêm ngaøn ñaïi chuùng vaây quanh tröôùc sau. Baáy giôø, Toân giaû Kim Cang Töû36 cuõng ñang ôû trong ñaïi chuùng aáy. Toân giaû Kim Cang Töû trong taâm suy nghó nhö vaày: 'Toân giaû A-nan naøy vaãn coøn laø baäc höõu hoïc chöa ly duïc sao? Ta neân nhö vaäy, vaø baèng ñònh aáy maø quan saùt taâm cuûa Toân giaû A-nan'. Theá roài Toân giaû Kim Cang Töû nhaäp ñònh, vaø baèng ñònh nhö vaäy maø quan saùt taâm cuûa Toân giaû A-nan. Toân giaû Kim Cang Töû bieát Toân giaû A-nan vaãn coøn laø höõu hoïc neân chöa ly duïc. Baáy giôø Toân giaû ra khoûi tam muoäi, höôùng veà Toân giaû A-nan noùi baøi tuïng raèng: Nuùi röøng vaéng tö duy, Khieán taâm truï Nieát-baøn, Cuø-ñaøm Thieàn khoâng loaïn, Seõ sôùm chöùng tòch tónh.

34.

Nguyeân ñoaïn daøi naøy, xem No.16, Ñaïi 1, tr.137, 143 - 6 cuûa baûn Haùn töông ñöông; No.1(2) Tröôøng, kinh

"Du Haønh".

35.

Kim cang Paøli coù leõ laø Vajjì (teân doøng hoï cuõng laø teân nöôùc; Haùn: Baït-kyø) ñöôïc ñoïc laø Vajira (kim cang).

36.

Kim Cang Töû, Paøli, coù leõ chính xaùc laø Vajjiputta (thay vì Vajiraputta), söï kieän ñöôïc ñeà caäp trong Thag. keä

119.

KINH THUÛY DUÏ 9

Baáy giôø Toân giaû A-nan vaâng theo lôøi cuûa Toân giaû Kim Cang Töû, rôøi boû choã ñoâng maø soáng moät mình, tinh taán, khoâng taùn loaïn. Toân giaû rôøi boû choã ñoâng, soáng moät mình, tinh taán, khoâng taùn loaïn, ñeå ñaït muïc ñích vì ñoù laø moät thieän nam töû ñaõ caïo boû raâu toùc, khoaùc aùo ca- sa, chí tín, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo; chæ vì muïc ñích laø thaønh töïu phaïm haïnh voâ thöôïng, ngay trong ñôøi hieän taïi, töï tri töï giaùc, töï chöùùng nghieäm, thaønh töïu vaø an truï, bieát nhö thaät raèng: ‘Söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ vöõng, vieäc caàn laøm ñaõ xong, khoâng coøn taùi sanh nöõa’. Toân giaû A-nan bieát phaùp roài, cho ñeán, chöùng ñaéc A-la-haùn37. Toân giaû A-nan noùi vaày: “Naøy chö Hieàn, toâi ngoài treân giöôøng, ngaû ñaàu chöa ñuïng goái, lieàn ñoaïn taát caû laäu, chöùng taâm giaûi thoaùt.” Neáu Toân giaû A-nan noùi nhö theá; thì ñoù laø phaùp vò taèng höõu cuûa Tyø- kheo A-nan. Toân giaû A-nan laïi noùi: “Naøy chö Hieàn, toâi seõ ngoài kieát giaø ñeå Baùt-nieát-baøn.” Toân giaû A-nan lieàn ngoài kieát giaø maø Baùt-nieát-baøn. Neáu Toân giaû A-nan ngoài kieát giaø maø Baùt-nieát-baøn; thì ñoù laø phaùp vò taèng höõu cuûa Tyø-kheo A-nan. Ñöùc Phaät thuyeát nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe Phaät daïy xong, hoan hyû phuïng haønh.

37. Trong baûn: A-la-ha .

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.